

Rb Den Haag, 1 oktober augustus 2008, Hansgrohe v Tiger

Hansgrohe Raindance

v

Tiger Niagara

MODELRECHT

Beperkte beschermingsomvang model wegens stijlkenmerken en technische vereisten

[De rechtbank is, indachtig hetgeen onder 4.3. is overwogen, van oordeel dat de beschermingsomvang van het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe beperkt is.](#)

Dat sprake is van een geldig Gemeenschapsmodel laat onverlet dat het eigen karakter van dat Gemeenschapsmodel niet geacht kan worden te zijn gelegen in die elementen die een uiting zijn van een bepaalde stijl of mode. Het enkel volgen van een bepaalde stijl of mode zal er immers niet toe leiden dat bij de geïnformeerde gebruiker een andere algemene indruk wordt gewekt. Daarnaast is van belang dat een recht op een Gemeenschapsmodel niet geldt voor de uiterlijke kenmerken van een voortbrengsel die uitsluitend door de technische functie worden bepaald. (...) De rechtbank stelt in de eerste plaats vast dat zijdens Hansgrohe ter zitting desgevraagd is bevestigd dat de afgeronde (organische) vormen en de chroom-uitvoering van haar Gemeenschapsmodel uitingen zijn van een stijl/een modetrend die ook vóór het depot van haar Gemeenschapsmodel bestond. (...) De rechtbank stelt vervolgens vast dat de grootte van de douchekop in verhouding tot de lengte van de handgreep technisch is bepaald.

Geen inbreuk modelrecht

[Uitgaande van de beperkte beschermingsomvang van het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe, is de rechtbank van oordeel dat dit Gemeenschapsmodel en de Niagara bij de geïnformeerde gebruiker een andere algemene indruk wekken.](#)

Hierbij is van belang dat de algemene indruk van het Gemeenschapsmodel in grote mate wordt beïnvloed door de grote douchekop en de in verhouding tot die douchekop korte handgreep, door het gebruik van chromen/verchromde ronde vormen en het overlopen van de handgreep in de douchekop. De ontwerper die

binnen de heersende stijl/modetrend tot een ontwerp van een wellnesshanddouche wil komen, wordt juist op die punten beperkt in zijn vrijheid. Zoals hiervoor is overwogen, is de keuze voor een relatief korte greep aan te merken als een oplossing van het technische probleem van het doorknikken van de grote douchekop door het groter gewicht daarvan. De ontwerper had uiteraard een andere technische oplossing kunnen kiezen om dit doorknikken tegen te gaan - hetgeen zou hebben geleid tot een aanmerkelijk andere vormgeving - maar juist omdat de korte greep niets anders is dan een technische oplossing van een technisch probleem, welke vrijelijk mag worden toegepast nu niet is gebleken van enigerlei andere bescherming van de korte greep, is de ontwerper niet gehouden de weg van een andere techniek in te slaan. Daarbij valt op dat de handgreep van de Niagara, indien deze wordt vergeleken met het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe, bovendien slanker (en daarmee langer) oogt. De vrijheid die de ontwerper van een wellness-handdouche heeft, is door de ontwerper van de Niagara voorts anders benut dan door de ontwerper van het Gemeenschapsmodel. Zo is de voor het Gemeenschapsmodel (eveneens) kenmerkende platte douchekop bij de Niagara aan de bovenzijde veel bollor vormgegeven. Ook het verloop naar de handgreep oogt bij de Niagara veel ronder. Daar komt bij dat de handgreep bij het Gemeenschapsmodel als het ware één is met de douchekop doordat handgreep en douchekop vloeiend in elkaar overlopen. Bij de Niagara wordt door de 'driehoekconstructie' bovenop de douchekop veeleer de indruk gewekt dat de douchekop onder de handgreep is komen te hangen.

AUTEURSRECHT

Geen inbreuk auteursrecht
[de totaalindruk van de Niagara en die van de Raindance verschillen](#)

Onder verwijzing naar hetgeen de rechtbank onder 4.4. tot en met 4.8. heeft overwogen inzake de voor het modelrecht van belang zijnde beschermingsomvang en de algemene indruk, stelt zij vast dat (ook) de totaalindruk van de Niagara en die van de Raindance verschillen.

Vindplaatsen:

Rb Den Haag, 1 oktober 2008

(P.W. van Straalen, Chr.A.J.F.M. Hensen en P.G.F.A. Geerts)

RECHTBANK 'S-GRAVENHAGE

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 290865 / HA ZA 07-2131

Vonnis van 1 oktober 2008 (bij vervroeging)

in de zaak van

de rechtspersoon naar vreemd recht HANSGROHE AG, gevestigd te Schiltach, Duitsland, eiseres, advocaat mr. K.Th.M. Stöpetie te Amsterdam, tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid TIGER NEDERLAND B.V., gevestigd te Geldrop, gedaagde, proces-advocaat mr. L.M. Bruins, advocaat: mr. M.C.H.I. van der Dussen te Utrecht. Partijen zullen hierna Hansgrohe en Tiger genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding met 12 producties;
- de depotakte van 10 juli 2007, waarbij zijdens Hansgrohe drie douchekoppen zijn gedeponereerd;
- de conclusie van antwoord met 27 producties;
- de depotakte van 15 juli 2008 zijdens Tiger, waarbij een groot aantal douchekoppen zijn overgelegd (corresponderend), met de productienummers 4-5, 5-6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26 en 30;
- de conclusie van repliek met de producties 12 tot en met 14;
- de conclusie van dupliek met de producties 28 tot en met 30;
- de akte overlegging producties zijdens Hansgrohe, met de producties 15 tot en met 19;
- een kostenoverzicht zijdens Tiger;
- een kostenoverzicht zijdens Hansgrohe;
- het verhandelde ter zitting en de ter gelegenheid daarvan overgelegde pleitnotities.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Hansgrohe drijft een onderneming die kranen en badkameraccessoires fabriceert. In 2003 heeft Hansgrohe een douchekop op de markt gebracht onder de naam 'Raindance'. Het ontwerp van de Raindance is op 10 juni 2003 als Gemeenschapsmodel gedeponereerd en geregistreerd onder nummer 37940-0001. Bij de modelinschrijving behoren de volgende afbeeldingen.

2.2. Tiger drijft een onderneming die onder andere badkameraccessoires, douches en kranen ontwerpt, ontwikkelt en produceert. Zij verkoopt haar producten (onder andere) in Nederland via bouwmarkten en doe-het-zelf-zaken. Onder de naam 'Niagara' verkoopt Tiger een douchekop, welke er als volgt uitziet.

2.3. Bij brief van 12 augustus 2005 heeft Tiger een sommatiebrief ontvangen van Hansgrohe, onder andere inhoudende dat Tiger met de Niagara inbreuk maakt op de Raindance. Tiger is daarbij tevens verzocht een onthoudingsverklaring te ondertekenen. Tiger heeft hieraan (als ook aan een op 20 oktober 2006 gedaan verzoek daartoe) geen gevolg gegeven, waarna partijen uiteindelijk op 6 juli 2007 zijn overeengekomen hun geschil aan deze rechtbank voor te leggen.

2.4. Hansgrohe heeft in Duitsland en Oostenrijk tegen andere partijen dan Tiger (succesvol) diverse procedures gevoerd terzake inbreuk op de Raindance door het op de markt brengen van een douchekop onder de naam 'Jungle'. Deze douchekop ziet er precies hetzelfde uit als de Niagara.

3. Het geschil

3.1. Hansgrohe vordert - samengevat - Tiger op straffe van een dwangsom te verbieden inbreuk te maken op het Gemeenschapsmodelrecht en het auteursrecht van Hansgrohe op de Raindance, alsmede een verbod onrechtmatig jegens Hansgrohe te handelen. Daarnaast vordert Hansgrohe een recall, een opgavenverplichting, afgifte ter vernietiging (dit alles op straffe van een dwangsom), schadevergoeding nader op te maken bij staat en/of winstafracht en proceskosten volgens art. 1019h Rv.

3.2. Zij stelt daartoe dat de Raindance nieuw is en een eigen karakter heeft, dan wel een eigen en oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijk stempel van de maker draagt. De Niagara wekt, aldus Hansgrohe, dezelfde algemene-/totaalindruk als de Raindance. Doordat de Raindance en de Niagara bijna identiek zijn, is volgens Hansgrohe bovendien verwarring te duchten.

3.2. Tiger voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling bevoegdheid

4.1. De bevoegdheid van deze rechtbank om kennis te nemen van de vorderingen, voor zover deze zijn gebaseerd op het Gemeenschapsmodel, berust op de artikelen 80 lid 1, 81 en 82 lid 1 van Verordening (EG) 6/2002 van de Raad van de Europese Unie van 12 december 2001 betreffende Gemeenschapsmodellen (verder: GModVo) en artikel 3 van de Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen. Voor zover deze zijn gebaseerd op het auteursrecht en op onrechtmatige daad, zijn deze daaraan verknocht te achten.

(beschermingsomvang) Gemeenschapsmodel

4.2. Tiger heeft de rechtsgeldigheid van het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe niet aangevochten. Dit betekent dat de rechtbank ingevolge art. 85 lid 1 GModVo heeft uit te gaan van de geldigheid van dit model. De rechtbank moet er met andere woorden van uitgaan dat de Raindance nieuw is en een eigen karakter heeft.

4.3. Dat sprake is van een geldig Gemeenschapsmodel laat onverlet dat het eigen karakter van dat Gemeenschapsmodel niet geacht kan worden te zijn gelegen in die elementen die een uiting zijn van een bepaalde stijl of mode. Het enkel volgen van een bepaalde stijl of mode zal er immers niet toe leiden dat bij de geïnformeerde gebruiker een andere algemene indruk wordt gewekt. Daarnaast is van belang dat een recht op een Gemeenschapsmodel niet geldt voor de uiterlijke kenmerken van een voortbrengsel die uitsluitend door de technische functie worden bepaald (art. 8 lid 1 GModVo). De rechtbank wijst voorts op art. 10 lid 2 GModVo, waarin is bepaald dat bij de beoordeling van de draagwijdte van de bescherming van een model rekening dient te worden gehouden met de mate van vrijheid van de ontwerper bij de ontwikkeling van het model.

4.4. De rechtbank is, indachtig hetgeen onder 4.3. is overwogen, van oordeel dat de beschermingsomvang van het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe beperkt is. Verschillende aspecten zijn daarbij van belang. De rechtbank stelt in de eerste plaats vast dat zijdens Hansgrohe ter zitting desgevraagd is bevestigd dat de afgeronde (organische) vormen en de chroomuitvoering van haar Gemeenschapsmodel uitingen zijn van een stijl/een modetrend die ook vóór het depot van haar Gemeenschapsmodel bestond. Deze stijl/modetrend komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de door Tiger als productie 26 overgelegde 'STAR-douchekop' van Tiger.¹

Niet betwist wordt dat deze douchekop al in het begin van de jaren negentig op de markt is gebracht. In deze douchekop is ook duidelijk het overlopen van de handgreep in de douchekop (volgens Hansgrohe één van de kenmerken van haar Gemeenschapsmodel) duidelijk zichtbaar.

4.5. De rechtbank stelt vervolgens vast dat de grootte van de douchekop in verhouding tot de lengte van de handgreep technisch is bepaald. De ontwerper die er voor kiest een zogenaamde wellness-handdouche (een douche met een grote douchekop) te ontwerpen, wordt geconfronteerd met het probleem dat de douchekop zich bij gebruik vult met water, topzwaar wordt en bij

plaatsing in een standaard bevestigingssysteem voorover zal kantelen. Een oplossing om dit te ondervangen is de handgreep (de arm) korter maken. Zijdens Hansgrohe is weliswaar gewezen op enkele grote douchekoppen met een lang(er)e handgreep, maar niet betwist is dat deze douchekoppen niet gebruikt kunnen worden op de standaard bevestigingsystemen voor handdouches. Hoe korter de handgreep, des te groter kan de douchekop worden uitgevoerd. Dat er mogelijk ook andere oplossingen zijn om te voorkomen dat de douchekop voorover kantelt, doet er niet aan af dat de verhouding van de douchekop tot de lengte van de handgreep technisch is bepaald. Functionele eisen brengen voorts met zich dat de handgreep ook weer niet te kort mag zijn, omdat de handdouche in de hand moet kunnen worden genomen. De lengte van de handgreep zal om die reden niet korter worden uitgevoerd dan de breedte van een gemiddelde hand.

4.6. Uitgaande van de beperkte beschermingsomvang van het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe, is de rechtbank van oordeel dat dit Gemeenschapsmodel en de Niagara bij de geïnformeerde gebruiker een andere algemene indruk wekken. Hierbij is van belang dat de algemene indruk van het Gemeenschapsmodel in grote mate wordt beïnvloed door de grote douchekop en de in verhouding tot die douchekop korte handgreep, door het gebruik van chromen/verchromde ronde vormen en het overlopen van de handgreep in de douchekop. De ontwerper die binnen de heersende stijl/modetrend tot een ontwerp van een wellnesshanddouche wil komen, wordt juist op die punten beperkt in zijn vrijheid. Zoals hiervoor is overwogen, is de keuze voor een relatief korte greep aan te merken als een oplossing van het technische probleem van het doorknikken van de grote douchekop door het groter gewicht daarvan. De ontwerper had uiteraard een andere technische oplossing kunnen kiezen om dit doorknikken tegen te gaan - hetgeen zou hebben geleid tot een aanmerkelijk andere vormgeving - maar juist omdat de korte greep niets anders is dan een technische oplossing van een technisch probleem, welke vrijelijk mag worden toegepast nu niet is gebleken van enigerlei andere bescherming van de korte greep, is de ontwerper niet gehouden de weg van een andere techniek in te slaan. Daarbij valt op dat de handgreep van de Niagara, indien deze wordt vergeleken met het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe, bovendien slanker (en daarmee langer) oogt. De vrijheid die de ontwerper van een wellness-handdouche heeft, is door de ontwerper van de Niagara voorts anders benut dan door de ontwerper van het Gemeenschapsmodel. Zo is de voor het Gemeenschapsmodel (eveneens) kenmerkende platte douchekop bij de Niagara aan de bovenzijde veel boller vormgegeven. Ook het verloop naar de handgreep oogt bij de Niagara veel ronder. Daar komt bij dat de handgreep bij het Gemeenschapsmodel als het ware één is met de douchekop doordat handgreep en douchekop vloeiend in elkaar overlopen. Bij de Niagara wordt door de 'driehoekconstructie' bovenop de douchekop veeleer de indruk gewekt dat de douchekop onder de handgreep is komen te hangen.

¹ Onderstaande foto betreft een door de rechtbank gemaakte foto van het als productie 26 door Tiger overgelegde exemplaar. De overige door Tiger overgelegde douchekoppen dateren allemaal van na de datum van het depot van het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe en zijn daarom niet als representanten van het relevante vormgevingserfgoed aan te merken.

4.7. Ook op andere (voor de algemene indruk van minder belang zijnde) kenmerken wijkt de Niagara af van het Gemeenschapsmodel. Zo ontbreekt de op de bovenzijde van het Gemeenschapsmodel (zie de vijfde onder 2.1. opgenomen foto) zichtbare belijning en ontbreken de ribbels die op de straalplaat zichtbaar zijn. Voorts is de binnenring van de straalplaat anders vormgegeven. In het Gemeenschapsmodel zijn drie gaten te ontwaren die in een driehoek zijn gelegen, terwijl de binnenring bij de Niagara bestaat uit 8 kleine in ruit gelegen gaatjes, omringd door 10 ronde gaten met aan de buitenzijde van de binnenring 8 halfronde openingen. De buitenring van de straalplaat van het Gemeenschapsmodel wordt gevormd door 5 in lijn gelegen kalkdopjes, terwijl dit er bij de Niagara 4 zijn.²

4.8. De conclusie van het voorgaande is dat het Gemeenschapsmodel en de Niagara een andere algemene indruk wekken. De door Hansgrohe genoemde (overige) punten van overeenstemming, de verhouding tussen de lengte en dikte van en de knik in de handgreep, de verhouding tussen de binnenring en de buitenring en het afzonderlijk van elkaar kunnen bewegen van de ringen, het patroon waarin de kalkdopjes zijn gelegen en de verstelhandel, leiden - wat daar verder ook van zij - niet tot een ander oordeel. van Hansgrohe, is van inbreuk op dat Gemeenschapsmodel geen sprake. De op het Gemeenschapsmodel van Hansgrohe gebaseerde vorderingen dienen daarom te worden afgewezen.

auteursrecht

4.10. Niet betwist is dat de Raindance een auteursrechtelijk beschermd werk is. Voor de beantwoording van de vraag of de Niagara een verveelvoudiging van de Raindance is, moet worden beoordeeld of de Niagara de auteursrechtelijk beschermde trekken van de Raindance vertoont, zodanig dat de totaalindrukken overeenkomen. Onder verwijzing naar hetgeen de rechtbank onder 4.4. tot en met 4.8. heeft overwogen inzake de voor het modelrecht van belang zijnde beschermingsomvang en de algemene indruk, stelt zij vast dat (ook) de totaalindruk van de Niagara en die van de Raindance verschillen. Ook de op het auteursrecht gebaseerde vorderingen zullen daarom worden afgewezen.

onrechtmatige daad

4.10. Gelet op de hiervoor genoemde verschillen, kan evenmin gezegd worden dat de Niagara een nabootsing van de Raindance is waardoor verwarring wordt gesticht. Ook in zoverre dienen de vorderingen van Hansgrohe te worden afgewezen.

kosten

4.11. Als de in het ongelijk gestelde partij zal Hansgrohe in de kosten worden veroordeeld, tot op heden aan de zijde van Tiger begroot op € 61.684,19, zijnde de door Tiger verantwoordde en door Hansgrohe niet betwiste kosten.³

5. De beslissing

De rechtbank

- wijst de vorderingen af;
- veroordeelt Hansgrohe in de kosten van de procedure, tot op heden aan de zijde van Tiger begroot op € 61.684,19.

Dit vonnis is gewezen door mr. P.W. van Straalen, mr. Chr.A.J.F.M. Hensen en mr. P.G.F.A. Geerts en in het openbaar uitgesproken op 1 oktober 2008.

² Niet betwist is dat kalkdopjes voor de datum van het depot van het Gemeenschapsmodel al werden toegepast.

³ Tiger heeft niet gevorderd de kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad te verklaren